

**ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI**

9 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

| Öğrenme çıktısı / kaynak grubu                                                                   | Soru sayısı |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| DKAB 8.1.1. Kader ve kaza inancını ayet ve hadislerle açıklar.                                   | 1           |
| DKAB 8.1.2. İnsanın ilmi, iradesi, sorumluluğu ile kader arasında ilişki kurar.                  | 1           |
| DKAB 8.1.3. Kaza ve kader ile ilgili kavramları analiz eder.                                     | 2           |
| DKAB 8.1.4. Toplumda kader ve kaza ile ilgili yaygın olan yanlış anlayışları sorgular            | 2           |
| DKAB 8.1.5. Hz. Musa'nın (a.s.) hayatını ana hatlarıyla tanır.                                   | 1           |
| DKAB 8.1.6. Ayet el-Kürsi'yi okur, anlamını söyler.                                              | 1           |
| DKAB 8.2.1. İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi ayet ve hadisler ışığında yorumlar. | 1           |

**1. Ölçü ve tedbir · 10 puan**

Ayet, yaratılışın Allah'ın bilgisi, ölçüsü ve takdiriyle ilişkili olduğunu ifade eder. Hadis, kişinin gerekli tedbiri aldıktan sonra Allah'a güvenmesini öğütler; tevekkül çabasız bekleme değildir.

**5 puan · Ayet, yaratılışın Allah'ın bilgisi, ölçüsü ve takdiriyle ilişkili olduğunu ifade eder.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**5 puan · Hadis, kişinin gerekli tedbiri aldıktan sonra Allah'a güvenmesini öğütler; tevekkül çabasız bekleme değildir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Kader inancını tedbir ve sorumluluğu bırakmanın gerekçesi yapmak.

## 2. Seçim ve bilgi · 14 puan

Konuları ve çalışma yollarını bilmesi bilgi boyutudur. Plana uyup uymama tercihi irade boyutudur. Seçebildiği çalışma davranışından sorumludur; kader anlayışı çabayı gereksiz kılmaz.

### 5 puan · Konuları ve çalışma yollarını bilmesi bilgi boyutudur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 5 puan · Plana uyup uymama tercihi irade boyutudur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 4 puan · Seçebildiği çalışma davranışından sorumludur; kader anlayışı çabayı gereksiz kılmaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Sonucun bütünü kontrol edememeyi hiçbir davranıştan sorumlu olmamak sanmak.

## 3. Emek ve rızık · 8 puan

Rızık anlayışı geçim imkânlarını Allah'ın lütfuyla ilişkilendirirken çiftçinin emek vermesini dışlamaz. Tevekkül, ekim ve koruma gibi gerekli çabayı gösterip sonucu Allah'a güvenerek karşılamaktır.

### 4 puan · Rızık anlayışı geçim imkânlarını Allah'ın lütfuyla ilişkilendirirken çiftçinin emek vermesini dışlamaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

### 4 puan · Tevekkül, ekim ve koruma gibi gerekli çabayı gösterip sonucu Allah'a güvenerek karşılamaktır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Rızık insanın emeğinden tamamen bağımsız, çabasız elde edileceğini söylemek.

**4. Başarı ve koşullar · 12 puan**

Başarı; emek, yöntem, imkân ve kontrol dışı koşulların birlikte etkisiyle oluşabilir. Emek, kişinin hazırlık ve çalışma davranışdır. Kaynak ve destek imkânları farklı olduğundan aynı çaba her zaman aynı sonucu doğurmayabilir.

**4 puan · Başarı; emek, yöntem, imkân ve kontrol dışı koşulların birlikte etkisiyle oluşabilir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Emek, kişinin hazırlık ve çalışma davranışdır.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Kaynak ve destek imkânları farklı olduğundan aynı çaba her zaman aynı sonucu doğurmayabilir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Başarısız olan herkesin hiç çalışmadığı veya inancının zayıf olduğu yargısına varmak.

**5. İhmali kadere yüklemek · 12 puan**

Bilinen arızaya karşı önlem alınmaması kişinin sorumluluğudur; kader bunu yok saymanın gerekçesi değildir. Bisiklet kullanılmadan önce fren onarılmalıdır. Arıza giderilene kadar bisiklet kullanılmamalı veya güvenli başka ulaşım seçilmelidir.

**4 puan · Bilinen arızaya karşı önlem alınmaması kişinin sorumluluğudur; kader bunu yok saymanın gerekçesi değildir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Bisiklet kullanılmadan önce fren onarılmalıdır.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Arıza giderilene kadar bisiklet kullanılmamalı veya güvenli başka ulaşım seçilmelidir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Önlenebilir ihmal ile kişinin kontrolü dışındaki olayları aynı görmek.

**6. Çalışmadan beklemek · 12 puan**

Emek, geçim için bilgi ve beceri edinme ve çalışma çabasını içerir; rızık inancı bunu gereksiz kılmaz. Tevekkül, yapılabilecekleri yaptıktan sonra güvenmektir; pasif bekleyiş değildir. Kişi koşullarına uygun eğitim veya iş arama adımları atabilir.

**4 puan · Emek, geçim için bilgi ve beceri edinme ve çalışma çabasını içerir; rızık inancı bunu gereksiz kılmaz.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Tevekkül, yapılabilecekleri yaptıktan sonra güvenmektir; pasif bekleyiş değildir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Kişi koşullarına uygun eğitim veya iş arama adımları atabilir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: İmkânı olmayan kişiyi ihmalkârlıkla suçlamak; örneğin seçebildiği erteleme davranışını gözden kaçırmak.

**7. Hz. Musa'nın mücadelesi · 12 puan**

Peygamberlik görevi, Allah'ın mesajını insanlara ve Firavun'a bildirmektir. Baskı ve zulme karşı İsrailoğullarının özgürleşmesi için mücadele etmiştir. Kendisine verilen ilahi kitap Tevrat'tır.

**4 puan · Peygamberlik görevi, Allah'ın mesajını insanlara ve Firavun'a bildirmektir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Baskı ve zulme karşı İsrailoğullarının özgürleşmesi için mücadele etmiştir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Kendisine verilen ilahi kitap Tevrat'tır.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Hz. Musa'ya verilen kitapla başka peygamberlerin kitaplarını karıştırmak.

**8. Ayet el-Kürsi’de sıfatlar · 12 puan**

Allah’ın birliği veya hayat sahibi oluşu özelliklerden biridir. Bilgisinin her şeyi kuşatması veya varlığı sürdürmesi başka bir özelliktir. Allah’ın sıfatları insanın uyku, yorgunluk ve sınırlı bilgi gibi ihtiyaç ve eksiklikleriyle aynı düşünülemez.

**4 puan · 1. farklı doğru unsur: Allah’ın birliği, hayat sahibi oluşu, varlığı sürdürmesi, bilgisinin her şeyi kuşatması veya uyku/yorgunluktan uzak olması özelliklerinden biri.**

Belirtilen havuzdan veya eşdeğer gerekçeli doğru bir unsur için tam; yanlış/yoksa 0. Aynı unsur iki kez puanlanmaz; yanıt sırası önemsizdir.

**4 puan · 2. farklı doğru unsur: Allah’ın birliği, hayat sahibi oluşu, varlığı sürdürmesi, bilgisinin her şeyi kuşatması veya uyku/yorgunluktan uzak olması özelliklerinden biri.**

Belirtilen havuzdan veya eşdeğer gerekçeli doğru bir unsur için tam; yanlış/yoksa 0. Aynı unsur iki kez puanlanmaz; yanıt sırası önemsizdir.

**4 puan · Allah’ın sıfatları insanın uyku, yorgunluk ve sınırlı bilgi gibi ihtiyaç ve eksiklikleriyle aynı düşünülemez.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz. Her iki yanıt aynı örnek kategorisinden gelebilir; iki farklı doğru unsur ayrı ayrı puanlanır.

Yaygın hata: İlahi sıfatları insanın fiziksel ihtiyaçlarıyla özdeşleştirmek.

**9. Küçük iyilik, geniş etki · 8 puan**

İyilik ve paylaşım değerli görülür; küçük katkılar da küçümsenmemeli ve olumlu etkileri önemsenmelidir. Güzel söz söylemek, bilgiyi paylaşmak veya birine uygun biçimde yardımcı olmak maddi olmayan iyilik örnekleridir.

**4 puan · İyilik ve paylaşım değerli görülür; küçük katkılar da küçümsenmemeli ve olumlu etkileri önemsenmelidir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

**4 puan · Güzel söz söylemek, bilgiyi paylaşmak veya birine uygun biçimde yardımcı olmak maddi olmayan iyilik örnekleridir.**

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Yardımlaşmayı yalnız yüksek miktarda para vermeye indirgemek.

Kapsam dayanağı: [https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/dkab\\_orta3.xlsx](https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/dkab_orta3.xlsx) · 8. Sınıf · Senaryo 1